

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
TALİM VE TERBİYE KURULU
BAŞKANLIĞI

**Eğitim Araçları ile Bunlara Ait Elektronik İçeriklerin İncelenmesinde
Değerlendirmeye Esas Olacak Kriterler ve Açıklamaları**

Eğitim Araçları ile Bunlara Ait Elektronik İçeriklerin İncelenmesinde Değerlendirmeye Esas Olacak Kriterler ve Açıklamaları
Talim ve Terbiye Kurulunun 28.05.2024 tarih ve 103269381 sayılı Mütalaasıyla kabul edilmiştir.

İçindekiler Tablosu

1. ANAYASA VE DİĞER MEVZUATA UYGUNLUĞU	2
1.1. GENEL.....	2
1.2. TELİF VE İNTİHAL	4
2. İÇERİĞİN BİLİMSEL OLARAK YETERLİĞİ	4
2.1. İÇERİK	4
2.2. STANDART BÖLÜMLER	5
3.İÇERİĞİN EĞİTİM VE ÖĞRETİM PROGRAMININ AMAÇ VE KAPSAMINA UYGUNLUĞU	7
3.1. İÇERİĞİN ÖĞRETİM PROGRAMINDAKİ ÖĞRENME ÇIKTILARINA UYGUNLUĞU	7
3.2. İÇERİĞİN KAPSAMI	7
4. İÇERİĞİN EĞİTİM VE ÖĞRETİM PROGRAMININ BÜTÜNLEŞİK YAPISINA UYGUNLUĞU	8
4.1. İÇERİĞİN ÖĞRETİM PROGRAMININ PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLERİNE UYGUNLUĞU	8
4.2. İÇERİĞİN ÖĞRETİM PROGRAMININ BÜTÜNCÜL EĞİTİM YAKLAŞIMINA UYGUNLUĞU	8
5. DİL VE ANLATIM YÖNÜNDEN YETERLİĞİ	8
5.1. DİL VE ÜSLUP	8
5.2. YAZI DİLİ STANDARTLARINA UYGUNLUK	9
5.3. ANLAM VE ANLATIM	9
6. GÖRSEL TASARIMIN VE İÇERİK TASARIMININ UYGUNLUĞU	9
6.1. GENEL TASARIM.....	9
6.2. GÖRSEL VE YAZILI UNSURLAR	11
7. E-İÇERİKLERİN KAPSAM VE TASARIMININ UYGUNLUĞU	12
7.1. GENEL İLKELER.....	12
7.2. ARAYÜZ TASARIMI VE KULLANILABİLİRLİK	13
7.3. SES VE GÖRÜNTÜ KALİTESİ.....	14
7.4. GÜVENLİK, GÜNCELLİK VE UYUMLULUK	14
7.5. ERİŞİLEBİLİRLİK.....	15
7.6. EĞİTSEL TASARIM	15
8. ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME SÜRECİNİN UYGUNLUĞU	16
8.1. TEMEL İLKELER.....	16
8.2. ÖĞRETİM PROGRAMININ ÖĞRENME KANITLARINA UYGUNLUĞU	17
8.3. E-İÇERİK OLARAK HAZIRLANACAK ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME İÇERİKLERİ	18

1. Anayasa ve Diğer Mevzuata Uygunluğu

1.1. Genel

1.1.1 Anayasa, taraf olduğumuz uluslararası sözleşmeler, kanunlar ve diğer mevzuata aykırı bir husus bulunmamalıdır.

- İçerik, Anayasa'da ve Millî Eğitim Temel Kanunu'nda açıkça hükme bağlanmış eşitlik ilkesi gözetilerek temel insan hak ve özgürlüklerini destekleyen ve her türlü ayrımcılığı reddeden bir yaklaşımla hazırlanmalıdır.
- İçerik 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2'nci maddesinde ifade edilen "Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları" ile ikinci bölümünde yer alan "Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri" esas alınarak hazırlanmalıdır.
- İçerikte yer alan Türk Bayrağı görseli; Türk Bayrağı Kanunu'na uygun olarak herhangi bir tartışmaya, değersizleştirmeye neden olmayacak şekilde, sayfa düzenine ve görsel tasarıma uygun olarak çizilmeli ve konumlandırılmalıdır.
- İçerik ünite/tema/öğrenme alanı göz önünde bulundurularak çocuk haklarının dayandığı ayrımcılık yapmama, çocuğun yüksek yararı, yaşama-gelişme ve çocuğun görüşlerine yer verilme gibi temel ilkelere uygun bir yaklaşımla hazırlanmalıdır.
- Ünite/tema/öğrenme alanı göz önünde bulundurularak içerikte çocuk haklarına (yaşama hakkı, gelişim hakkı, koruma ve katılım hakkına vb.) aykırılık teşkil edecek yazılı/görsel herhangi bir unsur bulunmamalıdır.
- Konuların işlenişinde veya örneklerde, insanların betimlenmesi ve olayların sunulmasında, toplumsal eşitlik ilkesi gözetilmelidir.
- Verilen örneklerde ve kullanılan karakterlerde içeriğin tamamı dikkate alınarak kadın ve erkek dağılımı açısından makul bir denge gözetilmelidir.
- Kadın erkek temsilinde isnat, ön yargı, kalıp yargı vb. ifadeler bulunmamalıdır.
- İçerikte öğretim programı ile uyumlu olacak şekilde kadın hakları, kadınların toplum hayatına katılımı ile tarihsel ve güncel başarıları konusunda pozitif bir temsil sağlanmalıdır.
- İçerikteki unsurlarda millî ve manevi değerler, toplumsal hassasiyetler göz önünde bulundurulmalı; toplumun giyim ve hayat tarzı gerçekliğe uygun olarak yansıtılmalıdır.
- Toplumun bir kesiminin siyasi görüşünü veya düşünce biçimini küçük düşüren yahut bunlara karşı ön yargı oluşturabilecek anlatımlara yer verilmemelidir.
- İçerikte farklı kültürel ve etnik yapılar ile din ve mezheplerin kültürel özellikleri veya davranışları üzerinden genelleme yapılan yargılara yer verilmemelidir.
- İçerikte bireysel, sosyal, mesleki kimlikleri ve kişilikleri küçülten; toplumsal barış ve anlayışı bozan veya bunlara zarar veren herhangi bir ifade veya ima yer almamalıdır.
- İçerikte eşitlik, din ve vicdan hürriyeti, düşünce ve ifade özgürlüğü, adalet, toplumsal barış ve insan hakları gözetilmelidir.
- İçerikte ırk, renk, dil, din, siyasi tercih, etnik köken, mülkiyet veya başka herhangi bir ayırım gözetilmeksizin evrensel insan haklarının herkes için geçerli olduğu ilkesi esas alınmalıdır.
- İçerik rol, statü ve kuşaklar arası çatışma oluşturmayacak mahiyette olmalıdır.

- İçerikte tarafsızlık ilkesi gözetilerek kişileri ve toplulukları aşağılayıcı, dışlayıcı, etiketleyici veya aşırı yüceltici ifadeler bulunmamalıdır.
- İçerik oluşturulurken toplumun tüm kesimlerine hitap edilerek toplumsal temsiliyet dikkate alınmalıdır.
- İçerikte çoğulculuk ilkesi gözetilmeli, bireylerin hak ve özgürlüklerini ihlal edecek unsurlar bulunmamalıdır.

1.1.2. İçerikte terör örgütleri ile irtibatlı veya iltisaklı herhangi bir görsel veya yazılı öge, ifade yahut ima bulunmamalıdır.

1.1.3. Türkiye Cumhuriyeti'ni uluslararası alanlarda zor duruma düşürecek veya millî menfaatlere zarar verecek içerik bulunmamalıdır.

1.1.4. İçerikte Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'na aykırılık teşkil edecek herhangi bir unsur yer almamalıdır.

İçerik, hiçbir surette kimliği belirli veya belirlenebilir bir gerçek kişiyle ilişkilendirilebilecek şekilde verilmemelidir.

1.1.5. İçerikte bağımlılık yapıcı, müstehcen, öğrencilerin maneviyatına ve kişilik gelişimlerine olumsuz etki edebilecek herhangi bir unsur açık veya örtük bir biçimde bulunmamalıdır.

- İçerikte öğrencilerin ruh ve beden sağlığını, duyuşsal ve bilişsel gelişimini olumsuz etkileyecek korku, şiddet, hakaret, aşağılama; cinsel içerikli öge, bağımlılık yapıcı unsurları özendirici herhangi bir mesaj veya ima yer almamalıdır.
- İçerikte öğrencilerin yaş ve gelişim seviyesine uygun olmayan rol modeli, ürün, sembol, imge gibi yazılı veya görsel herhangi bir unsur yer almamalıdır.

1.1.6. İçeriklerde öğretim programına uygun olarak ilgili ünite/tema/öğrenme alanlarının bağlamı göz önünde bulundurularak psikolojik, fiziksel, sözlü ve siber zorbalıkla mücadele durumlarına yönelik yazılı veya görsel unsurlara yer verilmelidir.

1.1.7. İçerik genelinde engellilik konusunda farkındalık oluşturacak pozitif bir temsil sağlanmalıdır.

- İçeriklerde öğretim programına uygun olarak ilgili ünite/tema/öğrenme alanlarının bağlamları göz önünde bulundurulup engelli bireylerin günlük yaşamlarına ve deneyimlerine yer verilmelidir.
- Verilen örneklerde ve kullanılan karakterlerde farklı engel durumlarına yönelik yazılı veya görsel unsurlara yer verilmelidir.

1.1.8. İçerikte engelli bireyler hakkında genellemeler yapılarak bu bireyleri belirli kısıtlamalarla tanımlayan ifade ve görseller yer almamalıdır.

1.1.9. İçerikte hayvan haklarına aykırılık teşkil edecek yazılı/görsel herhangi bir unsur bulunmamalıdır.

1.1.10. Kurulum gerektiren e-içeriklerde kullanıcıdan gerekli izinler alınmalı, hangi iznin neden istendiği ve ne tür bilgiler toplanacağı kullanıcılara açık ve net bir şekilde belirtilmelidir.

- E-içerikler, bilgi sistem ağındaki veri akışının iz kayıtlarını tutmamalı, ajanlı ya da ajansız iz toplama yöntemi içermemeli ve kullanıcıdan gereksiz izin istememelidir.
- E-içeriklerde kişisel verilerin tamamı veya bir kısmının otomatik ya da otomatik olmayan yollarla elde edilmesi, kaydedilmesi, depolanması gibi işlemler yapılmamalıdır.

1.1.11. İçerik herhangi bir reklam unsuru içermemelidir.

- Tasarımda kullanılan öğeler haksız rekabete yol açabilecek lehte veya aleyhte reklam yahut manipülasyon unsuru taşımamalı, ticari bir tercih ve yönlendirme içermemelidir.

1.1.12. İçerikte farklı gelir seviyelerinden ve sosyal konumlardan gelen bireyleri küçülten ya da aşırı yücelten herhangi bir ifade veya ima yer almamalıdır.

1.1.13. İçerikte öğretim programı ile uyumlu olacak şekilde çevre ve sürdürülebilirlik, iklim değişikliği, doğal kaynakların korunması ve yeşil dönüşümlerle ilgili yazılı, görsel ve e-içerik unsurlarına yer verilerek öğrencilerin çevre bilinçlerinin artması teşvik edilmelidir.

1.1.14. İçerikte çevre bilincine aykırı mesajlar içeren yazılı/görsel herhangi bir unsur bulunmamalıdır.

1.1.15. İçerik öğrencilerin adalet duygusunu geliştirecek, etik değerleri benimsemelerini, millî birlik ve beraberliğe katkıda bulunmalarını sağlayacak bir yapıda olmalıdır.

1.1.16. Eğitim aracında Atatürk Portresi, İstiklâl Marşı, Gençliğe Hitabe, Andımız, Türkiye Haritası ve Türk Dünyası Haritası ile arka kapak tasarımı Kurulun uygun gördüğü ve Yönetmelik'te (Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmeliği) belirtilen şekilde kullanılmalıdır.

- İlkokul 1, 2 ve 3. sınıflarına ait eğitim araçlarında Türk Bayrağı ile birlikte İstiklal Marşının ilk iki kıtası, Öğrenci Andı, Atatürk resmi ve resmin alt kısmında Mustafa Kemal Atatürk yazısı Yönetmelik'te belirtilen şekilde bulunmalıdır.
- İlkokul 4, ortaokul 5, 6, 7 ve 8. sınıflarına ait eğitim araçlarında Türk Bayrağı ile İstiklal Marşı, Atatürk'ün Gençliğe Hitabesi, Atatürk resmi ile resmin alt kısmında Mustafa Kemal Atatürk yazısı Yönetmelik'te belirtilen şekilde bulunmalıdır.

1.2. Telif ve İntihal

1.2.1. Yazılı ve görsel tüm içerikte alıntı ve atıflar telif hakları mevzuatına uygun olarak yapılmalıdır.

- Kaynak gösterilmeden alıntı yapılmamalıdır.

1.2.2. İçerikte herhangi bir ders kitabı kaynak olarak gösterilmemeli, bu kitaplardan alıntı yapılmamalıdır.

2. İçeriğin Bilimsel Olarak Yeterliği

2.1. İçerik

2.1.1. İçerik bilimsellik ilkesi gözetilerek oluşturulmalıdır.

- İçerik geçerli, güvenilir, güncel ve objektif kaynaklara dayandırılmalı; kavram yanılgısı, hatalı genelleme, tutarsızlık ve çelişkiye yol açabilecek bilgi ve ifade tarzı barındırmamalıdır. Görüş ve kanaat niteliğinde olan bilgilerin kullanılması durumunda kaynağı belirtilmeli ve bunlara kaynakçada yer verilmelidir.
- Bilimsel ve genel kabul görmüş çeviriler tercih edilmelidir.
- Kavram, terim, sembol, tercüme, sesletim vb. unsurların kullanımı, kitap genelinde ve takım hâlindeki kitaplar (eğitim aracı, çalışma kitabı, öğretmen kılavuz kitabı) arasında tutarlı olmalıdır.

2.1.2. İçerikte bilgi hatası bulunmamalıdır.

- Konu anlatımı, tanım, açıklama, örnek, gösterim, etkinlik, deney, şema, grafik, tablo, terim, sembol, kısaltma vb. içerikler hata içermemelidir.

2.1.3. İçerikte bilgi eksikliği bulunmamalıdır.

- Konu anlatımı, tanım, açıklama, örnek, gösterim, etkinlik, deney, şema, grafik, tablo, terim, sembol, kısaltma vb. içerikler eksiklik içermemelidir.

2.1.4. Metin ile görsel uyumlu olmalıdır.

- Metin içeren görsellerdeki (tablo, konuşma balonu, bilgi görseli vb.) bilgiler metin ile çelişmemelidir.
- Metinde atfı yapılan görsellere eksiksiz bir biçimde ve metinle aynı veya karşılıklı sayfada yer verilmelidir.

2.1.5. Görsel ile ilgili açıklamaya ihtiyaç duyulması durumunda eklenen alt yazı ile görsel uyumlu olmalıdır.

- Görselin açıklama gerektirip gerektirmediği ve içerikle olan ilişkisi göz önünde bulundurulmalı, açıklama ve numaralandırma bu doğrultuda yapılmalıdır.
- Açıklama gerektiren görsele ait alt yazı; görselde anlatılmak istenen olay, duygu, durum vb. hususları yansıtıcı nitelikte, kısa ve öz olmalıdır.
- Açıklama gerektiren görsele ait alt yazıda hata ve eksiklik bulunmamalıdır. Numaralandırmalar her ünite/tema/öğrenme alanının sıralamasına uygun olacak şekilde yeniden başlamalıdır.
- Görselde verilen eserlerin ismi, varsa sanatçısı ve önemi, bulunduğu/sergilendiği yer görsel alt yazısında belirtilmelidir.

2.1.6. Alana ve konunun özelliğine uygun kavram ve terimler kullanılmalıdır.

- Alana özgü özel isim, terim, simge, noktalama işareti, birim, sembol, sabit vb. yazımında varsa Kurulca uygun görülen ve yayımlanan yazım kılavuzu/kılavuzları esas alınmalıdır. Yazım kılavuzunda/kılavuzlarında yer almayanların yazımında ise sırasıyla ilgili dersin öğretim programı, TDK Bilim ve Sanat Terimleri Ana Sözlüğü, ilgili bilim dalının alanda kabul görmüş sözlükleri ve Uluslararası Birim Sistemi (SI) esas alınmalıdır.

2.1.7. İçerikte kullanılan alıntı, eserin orijinaline uygun olarak verilmelidir.

- Öğrenci seviyesi ve ders işleniş süresi göz önünde bulundurularak kısaltma yapılabilir. Bu durum metnin/eserin altında belirtilmelidir.
- Kısaltma yapılırken eserin orijinalinden uzaklaşmamaya ve bağlamdan kopmamaya dikkat edilmelidir. Seçilen orijinal metinlerde argo, hakaret vb. ifadelerin olmamasına dikkat edilmelidir.
- Yazarın üslubundan ya da Türkçenin dönemsel özelliklerinden kaynaklı yazım ve noktalama farklılıkları hata olarak nitelendirilip düzeltilmemeli, bunlara yönelik açıklamalar dipnot şeklinde verilmelidir.

2.1.8. Yabancı diller, yaşayan diller ve lehçeler için hazırlanan eğitim araçları o dilin yazım, noktalama ve dil bilgisi kurallarına uygun olmalıdır.

2.1.9. Metinleri kullanılan yazar ve şairlerin biyografilerinin verilişinde sınıf seviyesi göz önünde bulundurulmalıdır.

- İlkokul Türkçe eğitim araçlarında metinleri bulunan yazar ve şairlerin biyografilerine yer verilmemelidir. Ortaokul Türkçe eğitim araçlarında ise Türk ve dünya edebiyatından şair ve yazarların metinleri kullanıldığında bu sanatçıların edebî yönü ve eserlerini öne çıkaran biyografilerine yer verilmelidir.

2.2. Standart Bölümler

2.2.1. Eğitim aracında tüm sayfalar, eğitim aracına ait ekler ve standart bölümler (içindekiler, organizasyon şeması, sözlük, kaynakça, cevap anahtarı) eksiksiz ve sıralı bir biçimde yer almalıdır.

- Eğitim aracı ilgili dersin öğretim programında yer alan -varsa- forma sayısı şartına uygun olmalıdır.
- İlkokul birinci sınıf seviyesine ait eğitim araçlarında cevap anahtarları kullanmayı gerektirmeyecek düzeyde etkinlikler yer aldığından standart bölümlerden biri olan "Cevap Anahtarı" bölümüne yer verilmeyebilir.

- Eğitim araçlarında standart bölümler sırayla: kitabın başlangıcında İçindekiler, Kitap Tanıtım Şeması (Organizasyon Şeması); kitabın sonunda Sözlük, Kaynakça, Cevap Anahtarı, Görsel Kaynakça, Genel Ağ Kaynakçası şeklinde verilmelidir.
- Türkçe 5, 6, 7 ve 8. sınıflarda “Sözlük” bölümüne yer verilmemelidir.
- Eğitim aracının “Cevap Anahtarı, Görsel Kaynakça ve Genel Ağ Kaynakçası” bölümleri elektronik ortamda verilmelidir.
- Genel Ağ Kaynakçası ve Görsel Kaynakça bölümlerinde bilgisi verilen alıntı kaynağı veya sayfada yer alan görsel, kullanıldığı sayfa numaraları ile eşleştirilerek verilmelidir.
- Eğitim aracının kullanımına kılavuzluk eden bölümlerde kullanılan simgeler (ikon, sembol, vinyet vb.) temsil ettiği işleve uygun olmalıdır.

2.2.2. İçerik güvenlik bakımından gerekli uyarı ve tedbirlere uygun şekilde düzenlenmelidir.

- Güvenlik tedbirlerinin alınmasını gerektiren içeriklerde güvenlik kurallarına aykırı öğeler bulunmamalıdır.
- Deney, etkinlik ve uygulamalarda gerekli durumlarda güvenlik uyarı ve sembollerine yer verilmelidir.
- Laboratuvar tanıtımı, güvenlik sembol ve kuralları eğitim araçlarının başlangıcında, ünite/tema/öğrenme alanlarına giriş yapılmadan verilmelidir.

2.2.3. Sözlük belirli ilkeler doğrultusunda, standarda bağlı kalınarak oluşturulmalıdır.

- Sözlük bölümü TDK sözlükleri referans alınarak sözlük hazırlama ilkelerine uygun şekilde hazırlanmalıdır.
- İçerikte kullanılan ve anlamda kilit rol oynayan sözcük, sözcük grubu, kavram ve terimlerin metindeki anlamları; ders ve konunun niteliğine uygun olarak öncelikle güncel TDK sözlüklerine göre verilmelidir. TDK sözlüklerinde yer almayan kelimeler için alanda kabul görmüş sözlükler ilgili kaynakçada yer vermek kaydıyla kullanılabilir. İlkokul kitaplarında yer alan sözlüklerde sözcük, kavram ve terimlerin anlamları verilirken öğrencilerin gelişim düzeyine uygun, açık ve anlaşılır olacak şekilde ve bağlamdan kopmadan düzenleme yapılabilir.
- Sözlük bölümünde sözcükler sadece eş anlamlıları ile verilmemeli, sözcüklerin anlamları öğrencilerin sınıf seviyelerine ve içerik açıklamalarına uygun olmalıdır.

2.2.4. Kaynakça belirli ilkeler doğrultusunda, belli bir standarda bağlı kalınarak oluşturulmalıdır.

- Kaynakçada kullanılan atıf sistemi tutarlı ve bütünlük arz edecek şekilde olmalı ve metin içi ile sayfa altı dipnot gösteriminde de ilgili atıf sisteminin yazım stili bütünlük arz edecek şekilde kullanılmalıdır.
- Alınan bilginin kaynağı tam ve doğru olarak belirtilmelidir.
- Verilen kaynak, dipnot ve alıntılarda hata veya eksiklik bulunmamalıdır.
- Kaynakçada verilen her kaynağın içerikte bir karşılığı olmalıdır.
- Genel Ağ Kaynakçası’nda verilen kaynaklar görünen hâllerleriyle kontrol edilmek üzere tam bağlantı adresi ve erişim tarihiyle (atıf sisteminde yer almasa bile) verilmelidir.
- Güvenli hizmet kapsamına uygun internet siteleri dışında herhangi bir site genel ağ kaynağı olarak kullanılmamalıdır.
- Eğitim aracının Kaynakça bölümünde hangi atıf sisteminin kullanıldığı bilgisi Kaynakça’nın sonunda verilmelidir.
- Eğitim araçlarında yer verilen basın veya genel ağdan alıntılanan içeriklerin kaynağının verilmesinde ilgili içeriklerin altında yalnızca “Genel ağdan/Basından alınmıştır.” ifadesi kullanılmalıdır.

3.İçeriğin Eğitim ve Öğretim Programının Amaç ve Kapsamına Uygunluğu

3.1. İçeriğin Öğretim Programındaki Öğrenme Çıktılarına Uygunluğu

3.1.1. İçerik, tüm öğrenme çıktıları ile öğrenme çıktılarının süreç bileşenlerini ilgili öğretim programının öğrenme-öğretme uygulamaları bölümlerinde öngörüldüğü biçimde karşılamalıdır.

- İçerik, öğrenme çıktıları ile öğrenme çıktılarının süreç bileşenlerinin sınırladığı çerçevede eksiksiz olarak verilmelidir.
- İçerikte gereksiz ve seviye üstü ayrıntılardan kaçınılmalıdır.

3.1.2. Öğrenme çıktıları, öğrencilerin bütüncül gelişimini ve ilerlemesini ölçülebilir biçimde süreç temelli bir yapıda vermelidir.

3.2. İçeriğin Kapsamı

3.2.1. Eğitim aracı ilgili ünite/tema/öğrenme alanının içerik çerçevesini karşılamalıdır.

3.2.2. İçerik, öğretim programlarının öğrenme-öğretme yaşantıları bölümlerinde yer alan ön değerlendirme süreci ile köprü kurma bileşenlerini karşılamalıdır.

- Ön değerlendirme sürecine ilişkin bölümler ilgili olduğu temel kabulleri karşılayacak biçimde yapılandırılmalıdır.

3.2.3. Öğrenme-öğretme uygulamaları bölümlerinde “istenebilir, verilebilir, vb.” şeklinde biten, öğrenme çıktısına ilişkin konunun ve sınıfın şartları göz önünde bulundurularak yazılmış örnek öğretim yöntemlerine içerikte yer verilmeyebilir. Ancak böyle bir durumda içerikte ilgili örnek öğretim yöntemlerini karşılayacak farklı öğretim yöntemlerine yer verilmelidir.

3.2.4. İçerik anlaşılır olmalıdır.

- Tanım, açıklama, örnek, gösterim, etkinlik, deney ve simülasyon gibi içerikler tartışmaya yol açmayacak şekilde net olmalıdır.
- İçerik bir öğrencinin başkasının yardımı olmadan, okuyarak anlayabileceği ve öğrenebileceği yapıda sunulmalıdır.

3.2.5. İçerik, konu alanının özelliğine uygun olarak bütünsel bir yapıda verilmelidir.

- İçeriği oluşturan tüm birimler (ünite, tema, öğrenme alanı, bölüm, başlık, alt başlık vb.) birbirleri arasında ve kendi içerisinde tutarlılığa sahip olmalıdır.

3.2.6. İçerik ilgili yaş ve sınıf seviyesine uygun olmalıdır.

- İçerik (etkinlik, kavram, terim, örnek, formül, anlatım dili, görsel öğeler vb.) öğrencinin hazır bulunuşluk düzeyine ve sınıf seviyelerine uygun olarak hazırlanmalıdır.

3.2.7. İçeriğin dağılımı ünite/tema/öğrenme alanı ve hedeflenen süre bazında dengeli olmalıdır.

- Ders işlenişinde konular arasında hacim bakımından öğretim programına uygun bir denge gözetilmelidir.
- İçerik ile e-içerikler ilgili ünite/tema/öğrenme alanına ayrılan kısım ve haftalık ders saati göz önüne alındığında hedeflenen sürede tamamlanabilir nitelikte olmalıdır.

3.2.8. İçerik, ilgili öğretim programının öğrenme-öğretme uygulamaları kapsamındaki eğitim ve öğretim ilkeleri dikkate alınarak oluşturulmalıdır.

- Ön bilgiler yeni öğrenilecek bilgilere temel oluşturmalı, içerik önceki bilgilerle ve günlük yaşamla ilişkilendirilmeli yeni bilgilerle arasında bağlantı kurularak sunulmalıdır.

- Yazılı/görsel tüm unsurlarda aynı amaca hizmet eden gereksiz tekrarlardan kaçınılmalıdır.

3.2.9. İçerik öğrencilerin farklı öğrenme stratejileri ve stillerini kullanmasına imkân tanınmalıdır.

- İçerik öğrencinin bağımsız ve işbirlikli öğrenmesini destekleyecek biçimde zenginleştirilmelidir.
- İçerik öğrencileri farklı kaynaklardan araştırma ve inceleme yapmaya yönlendirmelidir.
- İçerik öğrencinin dikkatini çekip öğrencide merak uyandıracak nitelikte verilmelidir.
- İçerik; alan becerileri, kavramsal beceriler, sosyal-duygusal beceriler ve okuryazarlık becerilerini kullanmaya yönlendirmelidir.
- İçerik öğretim programının değer ve eğilimlerini yansıtmalıdır.

3.2.10. Strateji, yöntem veya teknik seçimi dersin niteliğine ve öğretim programına uygun olmalıdır.

- Yöntem ve teknikler öğrencinin sosyal-duygusal becerilerini ve okuryazarlık becerilerini geliştirmesine imkân vermelidir.
- Yöntem ve teknikler, öğretim programlarının “Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi”ne uygun olarak öğrencinin sahip olduğu değerlerin gelişimine ve bu değerleri içselleştirilmesine katkıda bulunmalıdır.
- Yöntem ve teknikler alan ve kavramsal becerilerin geliştirilmesine imkân verecek bir yapıda olmalıdır.

4. İçeriğin Eğitim ve Öğretim Programının Bütünleşik Yapısına Uygunluğu

4.1. İçeriğin Öğretim Programının Programlar Arası Bileşenlerine Uygunluğu

4.1.1. İçerik, ilgili ünite/tema/öğrenme alanının öğrenme-öğretme uygulamaları bölümlerinde öngörülen sosyal-duygusal öğrenme becerilerini destekleyecek şekilde hazırlanmalıdır.

4.1.2. İçerik, ilgili ünite/tema/öğrenme alanının öğrenme-öğretme uygulamaları bölümlerinde öngörülen değerleri “Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi”ne uygun ve destekleyecek şekilde hazırlanmalıdır.

4.1.3. İçerik, ilgili ünite/tema/öğrenme alanının öğrenme-öğretme uygulamaları bölümlerinde öngörülen sistem okuryazarlığını destekleyecek şekilde hazırlanmalıdır.

4.2. İçeriğin Öğretim Programının Bütüncül Eğitim Yaklaşımına Uygunluğu

4.2.1. İçerik, ilgili ünite/tema/öğrenme alanının öğrenme-öğretme uygulamaları bölümlerinde öngörülen eğilimleri destekleyecek şekilde hazırlanmalıdır.

4.2.2. İlgili ünite/tema/öğrenme alanının beceriler arası ilişkiler bölümünde gösterilen beceriler, öğrenme-öğretme uygulamaları bölümünde öngörüldüğü biçimde öğrenme çıktısıyla ilişkilendirilerek verilmelidir.

4.2.3. İçerikte öğretim programında yer verilen disiplinler arası ilişkiler ilgili ünite/tema/öğrenme alanı ile anlamlı bir bütünlük oluşturacak biçimde ilişkilendirilerek verilmelidir.

4.2.4. İlgili ünite/tema/öğrenme alanının farklılaştırma bölümlerine kitapların basılı nüshasında yer verilmez. Ancak bu bölümlerde öngörülen içeriklerin tamamı kılavuzda yer alan kriterlere uygun olmalıdır.

5. Dil ve Anlatım Yönünden Yeterliği

5.1. Dil ve Üslup

5.1.1. İçerik Türkçenin doğru ve özenli kullanımını; dilin anlatım zenginliğini, gücünü ve anlam inceliklerini yansıtır nitelikte olmalıdır.

- Dilin kullanımında kültürel miras niteliğindeki dil ve edebiyat ürünleri ile aradaki bağı koparmayacak bir hassasiyet gözetilmelidir.

- Türkçe karşılığı olan, Türkçeye henüz yerleşmemiş yabancı sözcükler kullanılmamalıdır.
- İçerikte argo, hakaret vb. ifadelere yer verilmemeli; dönemsal söyleyiş ve ağız özellikleri konunun niteliğine göre değerlendirilmelidir.
- Söz varlığı yönünden zengin olan metinler tercih edilmelidir.

5.1.2. Öğrencilerin sınıf seviyelerine uygun ve söz varlıklarını zenginleştirmeye yönelik bir dil kullanılmalıdır.

5.1.3. Özel ad, yabancı sözcük ve sözcük gruplarının okunuşu ile kısaltmaların açılımı içindekiler bölümü, ünite/tema/öğrenme alanı kapakları ve başlıklar haricinde ilk geçtiği yerde verilmelidir.

- Özel ad, yabancı sözcük ve sözcük gruplarının yazılışı ile okunuşu aynı olsa bile ilk geçtiği yerde okunuşuna yer verilmelidir.
- Alıntı metinlerin başlıklarında geçen özel isimlerin okunuşu dipnot ile verilmelidir.

5.2. Yazı Dili Standartlarına Uygunluk

5.2.1. İçerikte anlamsal veya yapısal anlatım bozukluğu bulunmamalıdır.

5.2.2. İçerikte yazım yanlışlığı bulunmamalıdır.

- Alana özgü olmayan ifadelerin yazım kurallarında Türk Dil Kurumu Yazım Kılavuzu esas alınmalıdır.

5.2.3. İçerikte noktalama eksikliği, yanlışlığı veya gereksiz noktalama işareti kullanımı olmamalıdır.

- Sayılar ve birimlerden sonra gelen eklerin kesme işareti ile ayrılması hususunda TDK yazımı esas alınmalıdır. Karışıklığa yol açabilecek sembol ve gösterimlere (türev, tümleyen, değişken, mutlak değer, aralık, geometrik ifadeler, vb.) gelen eklerin yazımında kesme işareti kullanılmamalıdır.

5.3. Anlam ve Anlatım

5.3.1. Anlatım ilkelerine (akıcılık, yalınlık, açıklık, duruluk vb.) uygun bir dil kullanılmalıdır.

- Anlatım hiçbir tartışmaya yol açmadan tek bir yargıyı açıkça ifade etmelidir.
- Anlatım gereksiz söz sanatları ve sözcük öbeklerinden uzak, basit ve yalın; ifadeler sade ve anlaşılır olmalıdır.
- Anlatım gereksiz sözcüklerden, aynı anlama gelen ifadelerden ve sözcük tekrarlarından arınmış olmalıdır.
- Anlatım, metin içerisinde akıcılığı bozacak nitelikte uzun cümlelerden ve karışık ifadelerden uzak; okumayı yavaşlatmayan ve kolay okunabilir nitelikte olmalıdır.

5.3.2. Metin içerisinde kullanılan sözcük ve sözcük grupları, bağlama uygun biçimde verilmelidir.

5.3.3. Metni oluşturan birimler (cümle, paragraf vb.) arasında anlam ve anlatım bütünlüğü sağlanmalıdır.

6. Görsel Tasarımın ve İçerik Tasarımının Uygunluğu

6.1. Genel Tasarım

6.1.1. Kapak tasarımı genel tasarım ilkelerine, Yönetmelik'te belirlenmiş ilkelere ve "Ders Kitabı Kapağı Tasarım Çerçevesi"ne uygun olmalıdır.

- Kapak tasarımında kullanılan görseller ünite/tema/öğrenme alanı kapak görselleri ile aynı olmamalıdır.
- Kapak, öğrencilerin gelişim seviyesine uygun olarak ilgi çekici ve öğrencide merak uyandırıcı bir nitelikte tasarlanmalıdır.

- Kapak tasarımında kullanılan ögeler ve bunların kullanılış tarzı kitabın içeriğiyle uyumlu ve içeriği destekleyici nitelikte olmalıdır.

6.1.2. İçindekiler listesi sistematik ve işlevsel olmalıdır.

- İçindekiler listesi sayfa tasarımı biçimlendirmesine, metinde kullanılan başlık sistemine, içeriği tanıtmaya uygun; rahat okunabilir, sistematik ve işlevsel biçimde düzenlenmelidir.
- İçindekiler bölümünde belirtilen başlık ve alt başlıklar içerikte kullanılan başlıklarla aynı olmalıdır.
- İçindekiler bölümünde belirtilen sayfa numaraları içerikte doğru yere yönlendirmelidir.
- Alfabetik sıralamada alfabemizde yer alan harf sıralamasına uyulmalıdır. Yabancı dilde yazılan kitaplardaki sıralamada ilgili dilin alfabesi dikkate alınmalıdır.

6.1.3. Tasarımda kullanılan ögeler sistematik bir bütünlüğe sahip olmalıdır.

- Tüm sayfalarda ve kitabın bütününde sayfa düzeni, yazı karakteri ve büyüklüğü, satır boşluğu, kenar boşluk ayarları gibi ögeler arasında bütünlük ve devamlılık sağlanmalıdır.
- Ana ve alt başlıkların punto, renk, yazı tipi vb. özellikleri metinden ayırt edilecek ve konuyu toparlayacak şekilde sistematik bir biçimde düzenlenmelidir.
- Sayfada resim, tablo, şema, grafik, fotoğraf, kavram haritası, zihin haritası, karekod vb. ögelerin tasarımında kendi içinde birlik olmalıdır.
- Metin, kaynak bağlantı, kaynakça, dipnotlar, görsel alt yazıları vb. bölümler kitabın tamamında bütünlük oluşturacak şekilde hazırlanmalıdır.
- Sayfa numaraları kolaylıkla görülebilecek, takibi güçleştirmeyecek ve karışıklığa yol açmayacak şekilde sayfanın altında; sağ (ön) sayfalarda tek sayılar sağda, sol (arka) sayfalarda çift sayılar solda olacak şekilde konumlandırılmalıdır.
- Özgün veya konunun niteliğine uygun olarak özgün kabul edilebilecek tasarım öğeleri kullanılmalıdır.
- Dikkat gerektiren bölümler vurgulama teknikleri kullanılarak etkili bir biçimde tasarlanmalıdır.
- Metinlerde vurgulama amaçlı kullanılan çeşitli yöntemler, seçilen yazı tipi, madde imi vb. unsurlar içeriğin tamamında tutarlı olmalıdır.

6.1.4. Sayfa tasarımı genel tasarım ilkelerine uygun olmalıdır.

- Sayfada kullanılan arka plan rengi ile yazılı ve görsel unsurların renklendirilmesinde okumayı ve algılamayı kolaylaştıracak bir tasarım tercih edilmelidir.
- Kenar boşlukları ve yazma alanları, konunun özelliğine bağlı olarak öğrenmeyi destekleyici nitelikte olmalıdır.
- İçerikte boşluk doldurma, eşleştirme, çizim vb. etkinliklerde yazmak için bırakılan alanlar yeterli olmalıdır.
- Sayfa tasarımı öğrencinin ilgisini çekecek, gelişim seviyesine uygun ve görsel algısını kolaylaştıracak nitelikte olmalıdır.
- Karşılıklı sayfalar tek bir kompozisyon olarak tasarlanmışsa görsel bütünlük bozulmamalıdır.
- Cevap anahtarları belli bir düzen içinde ve takibi kolaylaştıracak şekilde verilmelidir.
- Sayfa tasarımında perspektif, denge, birlik, hiyerarşi, baskınlık, oran-orantı, uygunluk, zıtlık ve diğer tasarım ilkeleri dikkate alınmalıdır.

- Görsel öğeler sayfa düzenine uygun ve okuma akışını engellemeyecek şekilde yerleştirilmeli, yatay ve dikey olarak materyale eşit ağırlıkta dağıtılıp dengeli bir biçimde verilmelidir.

6.1.5. Sayfalar ve görseller estetik olarak tasarlanmalıdır.

- Görsellerde kompozisyon bütünlüğünü bozacak gereksiz öge kullanımından kaçınılmalıdır.
- Sayfada amacı belli olmayan, anlaşılabilirliği bozan öğelerin kullanımından kaçınılmalı, gereksiz öğeler kullanılmamalıdır.
- Görseller içeriğe uygun olarak bir bütün olarak alınmalı veya bütünlüğü bozmayacak şekilde kesit alınarak gösterilmelidir.
- Sayfa tasarımında ve görsellerin tasarımında estetiğin sağlanması için tasarım öğeleri (çizgi, renk, doku, biçimi form hacim, ışık-gölge vb.) öğrenmeye katkıda bulunacak şekilde kullanılmalıdır.

6.1.6. İçerik öğrenme çıktıları ve süreç bileşenlerinin gerçekleşmesini ve öğrenmeyi destekleyecek, anlamayı kolaylaştıracak görsellerle desteklenmelidir.

- İçerik öğrenmeyi destekleyecek sayıda, amaca hizmet eder nitelikte ve metinle bütünlük oluşturacak çeşitlilikte görsellerle zenginleştirilmelidir.
- Konunun niteliğine bağlı olarak anlamayı ve yorumlamayı kolaylaştıracak, sözel/yazılı unsurları destekleyecek görsel öğelere (tablo, şema, grafik, fotoğraf, kavram haritası, zihin haritası, bilgi görseli vb.) yer verilmelidir.
- Görsellerin seçiminde yakından uzağa ilkesi gözetilmeli, konunun niteliğine bağlı olarak varsa ülkemizden örneklerle öncelik verilmelidir.

6.2. Görsel ve Yazılı Unsurlar

6.2.1. Ünite/tema/öğrenme alanı veya konu başında yer alan görsel, ünite/tema/öğrenme alanını veya konuyu temsil etmelidir.

6.2.2. Öğretim programında yer alan öğrenme çıktıları ünite/tema/öğrenme alanı başlarında görsel özetleyicilerle sunulmalıdır.

6.2.3. Görseller anlaşılır ve net olmalıdır.

- Görseller ve içinde kullanılan öğeler yüksek çözünürlük ve kalitede olmalıdır.
- Görseller verilmek istenen mesajı açık bir biçimde iletmelidir.
- Görseller ve görsellerin içinde yer alan yazılı unsurlar okunabilir, belirgin ve anlaşılır olmalıdır.
- Görseller kolay algılanabilecek büyüklükte olmalıdır.
- Görsellerde öge eksikliği bulunmamalıdır.

6.2.4. Tasarımsal öğelerdeki çizgi, boyut, doku, renk, ışık, gölge, tonlama, perspektif vb. unsurlar öğrenmeye katkı sağlayacak şekilde kullanılmalıdır.

6.2.5. Görsel ve görseli oluşturan öğeler hata içermemelidir.

- Görsellerde yükseklik, genişlik ve derinlik özellikleri açısından perspektif hataları bulunmamalıdır.
- Görseller ışık kaynağına uygun şekilde çizilmeli, tonlama ve gölgelendirmede ışık kaynağının konumu göz önünde bulundurulmalıdır.
- Nesne ve varlıklar birbirlerine göre oran ve orantı bakımından uygun bir şekilde verilmelidir.

- Görsellerde anatomik bozukluklar olmamalıdır.
- Figürlerin buldukları mekân ve nesnelere ilişkisi, mekândaki konumlandırılışı, yerleşimi ve mekânla bütünleşmesi doğru kompozisyona oturtulmalıdır.
- Görseller konunun niteliğine bağlı olarak gerçek durumları yansıtıcı özellikte olmalıdır.
- Görsellerde denge unsurlarına (simetrik ve asimetric) dikkat edilmelidir.
- Nesnelere göze olan uzaklık ve yakınlığına, göz hizasından aşağıda ve yukarıda oluşuna göre çizgi, yüzey, renk değişikliklerini yansıtan ölçü ve oranlar doğru kullanılmalıdır.

6.2.6. Yazılı unsurlar, genel tasarım ilkelerine ve Yönetmelik'te belirlenmiş ilkelere uygun olmalıdır.

- Metin tüm bileşenleriyle temel tasarım ilkeleri göz önünde bulundurularak öğrenmeyi destekleyen ve kolay anlaşılabilir şekilde tasarlanmalıdır.
- Yazıda karakter büyüklüğü Yönetmelik hükümlerinde belirtildiği şekilde olmalı; metin kısımlarının başlıkları dışında kalan bölümlerinde resim altı yazıları, dipnotlar ve benzeri kullanılan yazılar hariç ilkökul 1'inci sınıflar için yirmi, 2'nci sınıflar için on sekiz, 3'üncü sınıflar için on dört, 4'üncü sınıflar için on iki, ortaokul 5'inci sınıflar için on bir, daha üst sınıflar için ise on puntodan daha küçük puntoda harfler kullanılmamalıdır.
- Seçilen yazı tipi öğrenci düzeyine uygun ve kolay okunabilir nitelikte olmalıdır.
- Metin içerisinde vurgulama amaçlı olarak büyük harf kullanılmamalıdır.
- Paragraflar arası boşluklar satır arası boşluklardan fazla olmalıdır. Başlıkla metin arasındaki boşluk satır arasındaki boşluktan fazla olmalıdır.
- Metinlerde tipografik tasarım hataları (sözcüklerin ve harflerin aralarında yeterli ve dengeli boşluk bırakılmamasından kaynaklı sıkışık metin tasarımı vb.) bulunmamalıdır.
- Tutarsız boşluklar nedeniyle okumanın kesintiye uğramaması için otomatik tam bloklama (yanlardan hizalama) yapılmamalıdır.

7. E-İçeriklerin Kapsam ve Tasarımının Uygunluğu

7.1. Genel İlkeler

7.1.1. Eğitim araçları ilgili öğretim programında öngörülen ve öğrenme çıktılarıyla ilişkili bilgi, beceri, eğilim ve değerlerin geliştirilmesine katkı sunacak e-İçeriklerle desteklenmelidir.

- Öğrencilere becerilerini uygulayabilecekleri fırsatlar sunan, uygulamalı örnekler ve etkinlikler içeren e-İçerikler hazırlanmalıdır.
- Öğrencilerin değer ve eğilimlerini geliştirmelerini teşvik edecek e-İçerikler hazırlanmalıdır.
- Öğrenme-öğretme yaşantılarının e-İçeriklere atfı yapılan bölümlerinde içeriğe uygun ve öğrenmeyi destekleyici e-İçerikler hazırlanmalıdır.

7.1.2. E-İçerikler öğrencilerin öğrenme fırsatlarını artıracak çeşitlilik ve nitelikte hazırlanmalıdır.

- Eğitim aracı genelinde kullanılan e-İçerik türlerinin dağılımında denge gözetilmelidir.

7.1.3. E-İçerikler dersin türü ve ilgili ünite/tema/öğrenme alanları dikkate alınarak yaş/sınıf seviyesine uygun hazırlanmalıdır.

- E-İçerik tasarımında metin, resim, ses ve video gibi farklı çoklu ortam unsurları dengeli ve etkili bir şekilde kullanılmalıdır.

- Videolar, etkileşimli simülasyonlar, bilgi görselleri, animasyonlar, oyunlar gibi çeşitli içerik türleri ile zenginleştirilmelidir.

7.1.4. Karekodlar genel tasarıma uygun yerleştirilmelidir.

- Eğitim aracının tüm ünite/tema/öğrenme alanlarının kapaklarında ilgili tema alanına yönlendiren karekod yer almalıdır.
- Karekodlar, eğitim aracının sırt kısmına yakın olmayacak, netliği ve okumayı zorlaştırmayacak şekilde yerleştirilmelidir.
- Aynı sayfada iki veya daha fazla karekod kullanılması durumunda karekodlar birbirlerinin okunurluğunu etkilemeyecek şekilde yerleştirilmelidir.
- Arka kapakta yer alan karekod eğitim aracının arka kapağında ilgili bölümde yer almalıdır.
- Karekodların yönlendirdiği e-içeriği tanıtıcı nitelikte, kısa ve öz alt yazısı olmalıdır.
- E-içeriklere karekod okutularak ulaşmanın yanı sıra karekoddan tıklanarak da erişim sağlanabilecek köprü bağlantılarına yer verilmelidir.

7.1.5. Eğitim aracının tüm ünite/tema/öğrenme alanlarında yer verilmek üzere dersin özelliğine göre ünite/tema/öğrenme alanlarını destekleyen özet e-içerikler hazırlanmalıdır.

- Ünite/tema/öğrenme alanını özetlemede kullanılacak e-içerik türü dersin özelliği, ilgili tema içeriği ve hedef kitleye uygun olarak seçilmelidir.
- Özetler, öğrencilerin ünite sonunda neleri bilmesi, anlaması ve yapabilmesi gerektiğini açıkça ortaya koymalıdır.
- Özetler eğitim aracındaki bilgilerin tekrarı olmamalı, özgün bir anlatım ve bakış açısı sunmalıdır.
- Özetler eğitim aracındaki bilgilerle çelişmemeli ve tutarlı olmalıdır.
- Özetler; ünite/tema/öğrenme alanında yer alan temel kavramlar, ilkeler, olaylar, kişiler ve yerler gibi önemli bilgileri içermelidir. Gereksiz ayrıntılara girilmemeli, öğrencinin dikkatini dağıtacak gereksiz bilgilerden kaçınılmalıdır.

7.2. Arayüz Tasarımı ve Kullanılabilirlik

7.2.1. E-içerikler sorunsuz bir şekilde çalışmalıdır.

- Düğmeler, bağlantı adresleri vb. öğeler tıkladıklarında işlevlerini yerine getirmelidir.

7.2.2. E-içerikler genel arayüz tasarım ilkelerine uygun hazırlanmalıdır.

- Arayüz basit, anlaşılır ve kullanımı kolay olmalıdır.
- Araç çubukları, menüler ve düğmeler gibi denetim öğeleri işlevini doğru yansıtabilecek şekilde kolay hatırlanabilir ve anlaşılır olmalıdır.
- E-içeriklerin genel yapısı ve tasarımı kendi içinde bir bütünlük oluşturmalıdır.
- Ekranlar ve geçişler arasında tematik bir bütünlük olmalıdır.
- E-içeriklerin farklı ekranları, menüleri, düğmeleri, kullanılan yazı tipi ve boyutu, renk, boşluk, hizalama gibi tasarım özellikleri ve benzeri yapıları arasında renk, biçim, kompozisyon gibi unsurlar açısından görsel estetik ve tematik bütünlük sağlanmalıdır.

7.3. Ses ve Görüntü Kalitesi

7.3.1. E-içeriklerde kullanılan ses ve görüntüler uygun nitelikte olmalıdır.

- Sesler net ve anlaşılır olmalı, arka plan gürültüsü ve ses bozulması olmamalıdır.
- Sesler profesyonel kalitede olmalıdır.
- Dikkat dağıtıcı arka plan sesleri olmamalıdır.
- Sesler bozulma olmayacak şekilde uygun ses hacmi ve kalitesinde olmalıdır.
- Sesler net, dip gürültüsüz, akıcı (kesintiye uğramadan) olmalıdır.
- Ses rengi, tonlaması ile oluşturduğu algı içerikle uyumlu olmalıdır.
- Sesler, içeriğin görsel öğeleriyle ve ilgili yaş seviyesiyle uyumlu olmalıdır.
- Seçilen işitsel efektler içeriğe uygun ve dikkat dağıtmayacak bir ses hacmi ile verilmelidir.
- Ses ve görüntü birbirine eş zamanlı (senkronize) olarak akmalıdır.

7.3.2. Video ve fotoğrafların görsel bütünlüğü olmalı ve estetik kalitesi yüksek olmalıdır.

- Video ve fotoğraflarda yeterli ve uygun ışıklandırma kullanılmalıdır.
- Video ve fotoğraf çekimleri doğru şekilde çerçevelenmeli ve önemli detaylar odak noktası olmalıdır.
- Farklı çekim ölçekleri (yakın plan, genel plan vb.) ve açılar kullanılarak görsel çeşitlilik sağlanmalıdır.
- Video ve görseller estetik ve dengeli bir kompozisyona sahip olmalıdır.
- Videoların akış boyutu, bit oranı, bit yoğunluğu ve kare hızı uygun ve hatasız olmalıdır.
- Video ve fotoğrafların görsel etkinliği ve bütünlüğü olmalı, görüntü estetiği sağlanmalıdır.

7.3.3. Video ve görseller net, yüksek çözünürlük ve kalitede olmalıdır.

- Farklı görüntüler arasındaki geçişler dikkat dağıtıcı nitelikte olmamalıdır.
- Videolar akıcı olmalı, kesintiye uğramamalıdır.

7.3.4. Seslerin ve videoların uzunluğu içeriğin amacına uygun olmalıdır.

7.3.5. Üç boyutlu modellerde karakterler, dokular vb. yapıların detayları doğru bir biçimde verilmelidir.

7.4. Güvenlik, Güncellik ve Uyumluluk

7.4.1. E-içerikler zararlı yazılımlar içermemelidir.

- Virüs, truva atı (trojan), solucan (worm) ve benzeri nitelikte zararlı unsurlar içermemeli ve bu nitelikteki üçüncü tür uygulama veya web sayfalarına yönlendirme yapmamalıdır.

7.4.2. E-içerikler sunulduğu ortama ve duyarlı tasarım ilkelerine uygun şekilde hazırlanmalıdır.

- E-içerikler bilişim teknolojileri cihazlarının (mobil-masaüstü) farklı ekran boyutları, çözünürlükleri ve özelliklerine uygun, bunlarla uyumlu, kullanışlı ve işlevsel fark olmayacak şekilde hazırlanmalıdır.

7.4.3. E-içerikler; uluslararası açık kaynaklı e-içerik standart ve belirtilmelerine uygun olarak hazırlanmalıdır.

7.4.4. E-içerikler güncel teknolojilere uygun olarak geliştirilmelidir.

- İçerikler güvenlik açıkları ve sınırlamalarla karşılaşılması için güncel çoklu platformlarda, farklı işletim sistemleri/cihazlarda çalışabilecek yapıda ve güncel geliştirme ortamları, araç ve kütüphaneleri ile hazırlanmalıdır.

7.4.5. E-içeriklerde Türkçe karakter setleri kullanılmalıdır.

- Türkçe karakterlerin kodlanmasında Windows 1254, UTF 8 ve ISO 8859-9 karakter kümeleri kullanılmalıdır.
- Yabancı diller, yaşayan diller ve lehçeler için hazırlanan eğitim araçlarında o dile uygun karakter seti kullanılmalıdır.

7.4.6. Sanal gerçeklik, artırılmış gerçeklik gibi etkileşimli içeriklerin çevre birimleri (modelleme aracı, marker üretim aracı vb.) standartlara uygun olarak tasarlanmalıdır.

- Sanal gerçeklik ve artırılmış gerçeklik cihazlarının web tarayıcısı desteği olmalıdır.
- Artırılmış gerçeklik, sanal gerçeklik vb. teknolojik içerikler ek bir donanım veya yazılım edinmeyi gerektirmemelidir.

7.5. Erişilebilirlik

7.5.1. E-içerikler erişilebilir olmalıdır.

- Renk paletleri ve kontrastları uluslararası erişilebilirlik ölçütlerine uygun tasarlanmalıdır.
- E-içerikler çevrim içi ve ihtiyaç duyulması hâlinde çevrim dışı çalışabilecek nitelikte tasarlanmalıdır.
- İçerikler herhangi bir eklenti ya da yazılım kurulumu gerektirmeden kullanılabilir olmalıdır.
- E-içeriklerdeki etkileşimli öğeler klavye ile de kullanılabilir olmalıdır.
- E-içerik tasarımında ekran okuyucu programlara yönelik öğeler için alternatif metin açıklamaları kullanılmalıdır.

7.5.2. Sesli anlatım bulunan içerikler (video, animasyon vb.) için alt yazı hazırlanmalıdır.

- Alt yazılar ortamın desteklediği formatta hazırlanmalı ve sesli içerikle birebir örtüşmelidir.
- Alt yazı ile sesli içerik eş zamanlı (senkronize) olmalıdır.

7.6. Eğitsel Tasarım

7.6.1. İçerik, mantıklı ve tutarlı bir şekilde organize edilmiş olmalı, net bir başlangıcı ve sonu olmalıdır.

- İçerik açık, net ve öğretim programına uygun bir amacı veya amaçları olmalıdır.
- İçerik, eğitim aracındaki ilişkili olduğu içeriği tamamlayıcı nitelikte tasarlanmalıdır.

7.6.2. İçerik, e-içeriğin türüne bağlı olarak öğrencilerin aktif olarak katılmasını teşvik eden etkileşimli öğeler içermelidir.

- İçerik, ilgi çekici ve motive edici senaryolar üzerinden kurgulanmalıdır.
- Konunun özelliği ve e-içeriğin türüne bağlı olarak öğrencileri güdülemeye yönelik ödüllendirme mekanizmaları (rozet, puan vb.) kullanılmalıdır.

7.6.3. E-içeriklerde bilişsel yük dengesi etkili bir öğretim sağlayacak nitelikte tasarlanmalıdır.

- İçerikte öğrenmenin amaçlarıyla doğrudan ilgili olmayan, gereksiz bilgiler, görseller vb. yer almamalıdır.
- Birden fazla adımdan oluşan görevler, alt görevlere bölünmeli ve açık bir şekilde talimatlandırılmalıdır.

- Dikkat dağıtıcı görsel ve işitsel öğelerden kaçınılmalıdır.
- Öğrencilerin içerikte zorlandıkları noktalarda gerekli ipucu desteği sağlanmalıdır.
- Öğrencinin aktif katılacağı içeriklerde karmaşık görevler olması durumunda (deney, etkinlik, alıştırma, oyun vb.) anlaşılır, sistematik ve tutarlı yönergelere yer verilmelidir.

7.6.4. Etkileşimli içeriklerde e-içeriğin türü, konusu ve öğrenen özelliklerine uygun geri bildirimlere yer verilmelidir.

- Geri bildirimler öğrenciye en uygun sürede ve sıklıkta sağlanmalıdır.
- Geri bildirim içeriği, öğrenme süreci ve/veya öğrenme çıktısı ile ilgili olmalı, sadece övgü içeren geri bildirimler gerek olmadıkça kullanılmamalıdır.
- Geri bildirim yapıcı olmalı, öğrencilerin güçlü yönlerini ortaya çıkarmak, gelişmelerini teşvik etmek, öz güvenlerini desteklemek ve zayıf yönleri ile ilgili farkındalık kazandırmak amacıyla kullanılmalıdır.
- Bir soruya verilen yanıtlarla ilgili geri bildirimlerde sadece yanıtın yanlışlığına odaklanılmamalı, yanıtın nasıl doğru olabileceğine dair yönlendirme ya da ipucu sağlanmalıdır.

8. Ölçme ve Değerlendirme Sürecinin Uygunluğu

8.1. Temel İlkeler

8.1.1. Her türlü soru ve etkinlik ölçme ve değerlendirme ilkelerine ve ilgili mevzuata uygun olarak hazırlanmalıdır.

- Ölçme ve değerlendirme etkinliklerinde yönergeler açık ve anlaşılır olmalıdır.
- Hazırlanan tüm soru türlerinin kurgusu, soru kökü ve öncülleri açık, anlaşılır ve tam olmalıdır.
- Hazırlanan soru türlerinde olumsuz soru ifadeleri dikkat çekici şekilde vurgulanmalıdır.
- Soru veya etkinlikler, ilgili öğretim programında belirlenen öğrenme çıktıklarına uygun olmalıdır. Sorunun sorduğu bilgi veya beceri, öğrencilerin neyi öğrenmesi gerektiği ile doğrudan ilişkili olmalıdır.
- Hazırlanan soru türlerinde soru ile ilgili olmayan gereksiz görsellere yer verilmemelidir.
- Ölçme ve değerlendirme bölümleri bilgi ve beceri düzeylerini belirlemenin yanı sıra öğrenme eksiklikleriyle ilgili de bilgi sağlamalıdır.
- Ölçme ve değerlendirme bölümleri öğrencilerin özellikle kendi öğrenmelerini değerlendirmede sürece dâhil olmasını teşvik etmelidir.
- Ölçme ve değerlendirme yöntemleri öğrencilerin yeteneklerine, ihtiyaçlarına ve özel gereksinimlerine göre çeşitlendirilmelidir.
- Ölçme ve değerlendirme bölümleri öğretmenlere öğrenci gelişimini takip etme, öğretim yöntemlerini iyileştirme ve öğrenme çıktıklarına ulaşma konularında rehberlik etmelidir.
- İçerikte değer, eğilim, okuryazarlık ve sosyal duygusal öğrenme becerilerindeki gelişim ve değişim doğrudan ölçülmeyebilir. Ancak öğrenme sürecinde kullanılan performans görevi ve ödevlerinin değerlendirilmesinde kullanılacak ölçme araçlarında performans ölçütü olarak yer almalıdır.
- Ölçme ve değerlendirme bölümü ilgili öğretim programında yer alan öğrenme-öğretme yaşantılarında ölçülmek istenen yapıya bağlı olarak belirlenmelidir.
- Geliştirilecek ölçme araçları, öğretim programlarında tanımlanan öğrenme çıktıklarının süreç bileşenlerini yoklayacak şekilde aşamalı olmalıdır.

- Türkçe ve yabancı dil derslerine yönelik temel dil becerilerine destekleyici ölçme ve değerlendirme etkinlikleri hazırlanmalıdır.
- Hazırlanan ölçme ve değerlendirme etkinlikleri ilgili ünite/tema/öğrenme alanındaki dil becerilerini destekleyici nitelikte olmalıdır.

8.1.2. İçerikte yer alan etkinlik, örnek soru ve çözümleri, performans görevleri, araştırma soruları, uygulamalar, ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorular hata veya eksiklik içermemelidir.

8.1.3. Cevap anahtarı eksik veya hatalı olmamalıdır.

- Ünite/tema/öğrenme alanı ve konu sonlarında kullanılan ölçme ve değerlendirme etkinliklerindeki açık uçlu sorular hariç tüm soruların cevapları hatasız olarak cevap anahtarında yer almalı, cevaplar sorularla aynı sayfada verilmemelidir.

8.2. Öğretim Programının Öğrenme Kanıtlarına Uygunluğu

8.2.1. İçerikte kullanılan ölçme ve değerlendirme araçlarının tasarımında ilgili ünite/tema/öğrenme alanının öğrenme kanıtları bölümleri dikkate alınmalıdır.

- Ölçme ve değerlendirmeye yönelik etkinlikler, öğrenme çıktıları ve bu çıktıların süreç bileşenleri ile öğrenme-öğretme uygulamalarını tam olarak karşılamalıdır.
- Ölçme ve değerlendirmeye yönelik etkinlikler, öğretim programında tanımlanan öğrenme çıktılarının süreç bileşenlerini yoklayacak şekilde aşamalı olmalıdır.

8.2.2. Öğrenme kanıtlarına yönelik etkinlikler öğrenme çıktılarını destekleyen, beceri ve süreç odaklı bir biçimde tasarlanmalıdır.

8.2.3. İçerikte konuya hazırlayıcı ve öğrenilenleri pekiştirici etkinlik ve sorulara yer verilmelidir.

- İçerikte ünite/tema/öğrenme alanına ilişkin temel kabullerde yer alan bilgileri hatırlatabilecek, yeni konuya çerçeve oluşturabilecek, öğrenme isteği ve merak uyandırıcı, motive edici nitelikte hazırlayıcı etkinliklere yer verilmelidir.
- Ön değerlendirme sürecinde öğrenilenleri pekiştirici etkinlik ve sorulara yeterli oranda yer verilmelidir.
- Ünite/tema/öğrenme alanının köprü kurma bölümlerinde yer alan ölçme ve değerlendirmeye yönelik içerikler karşılanmalıdır.
- Eğitim aracında yer alan öğrenme kanıtlarına yönelik etkinlikler dışında ünite/tema/öğrenme alanı sonu ölçme ve değerlendirme bölümlerinde yer vermek üzere, sınıf seviyesi ve alan türleri dikkate alınarak konunun niteliği, öğrenme çıktıları ve süreç bileşenlerinin düzeyine bağlı olarak farklı soru çeşitleri ve ölçme araçları ile öğrenilenleri pekiştirici etkinlik veya sorular hazırlanmalıdır.

8.2.4. Ölçme ve değerlendirmeye yönelik etkinlikler öğrencinin seviyesine uygun olmalıdır.

8.2.5. Ölçme ve değerlendirmeye yönelik etkinlikler basitten karmaşığa, kolaydan zora olacak şekilde sıralanmalıdır.

8.2.6. Ölçme ve değerlendirmeye yönelik etkinlikler ilgi çekici, yakın ve uzak çevrede karşılaşılan durumlar göz önünde bulundurularak tasarlanmalıdır.

8.2.7. Ölçme ve değerlendirmeye yönelik etkinlikler öğrencilerin yetenek farklılıkları, özel gereksinimleri ve öğrenme profilleri göz önünde bulundurularak çeşitlendirilmiş ve çok yönlü bir biçimde tasarlanmalıdır.

8.2.8. İlgili ünite/tema/öğrenme alanında yer alan öğrenme kanıtlarının yöntem ve tekniklerinde çeşitlilik sağlanmalıdır.

- Ölçme ve değerlendirme araçlarının planlaması, tasarımı ve uygulamasında; ödevler, projeler, performans görevleri, sunumlar, kontrol listeleri, sınavlar, gözlem ve görüşme formları, öğrenci anketleri, ölçekler, mezun anketleri, sınıf içi tartışmalar, öz/akran/grup değerlendirmeleri ve yansıtma yazıları gibi öğrenme kanıtları öğretim programının sınırlılıkları ve beklentileri dikkate alınarak yapılmalıdır.
- Ölçme ve değerlendirmeye yönelik etkinlikler öğrencinin kendisini değerlendirmesine fırsat vermelidir.

8.2.9. Öğrenme-öğretme uygulamaları bölümleri ile öğrenme kanıtları bölümlerinde “istenebilir, verilebilir, vb.” şeklinde biten, ölçme değerlendirme sürecine ilişkin konunun ve sınıfın şartları göz önünde bulundurularak yazılmış olan ölçme ve değerlendirme araçlarına eğitim aracında yer verilmeyebilir. Ancak böyle bir durumda ilgili ölçme değerlendirme süreci farklı bir ölçme ve değerlendirme aracıyla ölçülecek biçimde eğitim aracında yer almalıdır.

8.2.10. Ölçme değerlendirmeye yönelik etkinlikler ilgili ünite/tema/öğrenme alanı dikkate alınarak mümkün olduğunca sınıf ortamında yapılacak şekilde tasarlanmalıdır.

8.2.11. Performans görevleri gerçek hayatla ilişkili, bilginin transferine imkân sağlayan, öğrenci için anlamlı ve ilgi çekici olan, bireysel ilgi ve ihtiyaçlara göre farklılaşabilme konusunda esnekliğe imkân verecek şekilde tasarlanmalıdır.

- Her ünite/tema/öğrenme alanında en az bir tane performans görevinin verilmesi ve uygulanması esas alınmalıdır.

8.3. E-içerik Olarak Hazırlanacak Ölçme ve Değerlendirme İçerikleri

8.3.1. Ünite/Tema/Öğrenme alanı ile ilgili öğrenme kanıtlarını destekleyecek ek etkinlik veya sorular e-içerik olarak hazırlanmalıdır.

- E-içerik olarak hazırlanacak ölçme ve değerlendirme içerikleri, kitapta yer alan ölçme ve değerlendirme etkinliklerin haricinde ve ilgili ünite/tema/öğrenme alanında yer alan öğrenme çıktılarını ölçebilecek nitelikte olmalıdır.
- E-içerik olarak hazırlanacak ölçme ve değerlendirme içerikleri, kılavuzda yer alan ölçme ve değerlendirme ilkelerine uygun olarak hazırlanmalıdır.
- E-içerik olarak hazırlanacak ölçme ve değerlendirme içerikleri Türkçe ve yabancı dil derslerine yönelik temel dil becerilerini destekleyici nitelikte olmalıdır.
- E-içerik türü, kullanılan soru çeşidi ile ölçme ve değerlendirme yöntem ve tekniklerinde çeşitlilik sağlanmalıdır.
- Öğrencilerin gelişimine katkıda bulunacak farklı zorluk seviyesinde ve türlerde etkinlik, soru vb. içermelidir.
- Öğretim programının temel yaklaşımına uygun olarak süreç ve sonuç odaklı e-içerikler hazırlanmalıdır.